

רבי אלעזר אמר את קדמאתה דאתנו הוה שטיא על אגפו דקיטרא דכיא ואתעטר מלרע מלעילא וסליק (דף לג ע"א) ונחית ומיא מתגלפי בגולופי יהו ומתיישבן בדוקתי יהו ואתבלילו חד בהדר. וכן אתנו בלהו בלינו דא בדא ומתקטרן דא בדא עד דאתבנוי עלייהו בניניא ויסודא.

ובד אתבניאו בלהו ואתעטרו. והוא מניין על אין מתערבין במיין תחתין ואפיקו ביתה דעלמא (ועל דא אפיקו תרי נהורין מר דאקרי ארץ נהורה דאקרי שפיטס) ועל דא ב' אתחזי בירישא ומניין סלקין ונחתין עד דהאי רקיע הוה ואפריש לון. ומחלוקת הוה בשני דביה אתברי גיהנם דאייה נורא דקליק כמה דאת אמר, (דברים ז) אש אוכלה הוא. וכן מין לאשרה על רישיהו דתיכיביא.

לשון הקידוש

רבי אלעזר אמר, אותן ראשונה של האותיות היהת משוטטה על פניו קשר זה, ומתקטרת מלמטה ולמלعلا, ועולה אוrozת, אחד שנקרא אליא ומאור שנקרא שמיט, ויזרחת, וממים נחקרים בחקיקתם ומתיישבים במקומם, ונכללו אחד אוטם. ומחלוקת היהת בשני, שבו נברא גיהנם, שהוא אש שדויל, כמו שנאמר (דברים ז) אש אוכלה הוא, ועתיד לשורות בענן ויסוד. ובשגבנו כלם והתעטרו, הי מים על ראש הרשעים.

אמֶר רבי יהודה מהכא כל מחלוקת דאייה לשם שמים סופה להתקיים. דהא הכא מחלוקת דאייה לשם שמים זהה ושמים בהאי אתקיים. לברור דא דכתיב ויקרא אלhim לרקייע שמים וגוי. בקטריה דעתך בא כנסיה שכיח ואתקיימן. דהא תנינן כתיב, (שמות כו) זהבדילה הפרות لكم בין הקדש ובין קדש הקודשים דיקא, דהא אייה רקיע דמפרש בנו באמצעתא.

תא חוי, כתיב לברור יקו' הרים מתחת השמים אל מקום אחד. מתחת השמים ממש. אל מקום אחד. לאתר האكري אחד. ואיה ים תטהה דהא אייה אשלים לאחד. ובלא אייה לא אكري אחד. ומישמע דכתיב יקו' דביה מתבנשין בלהו מיא במא דאת אמר, (קהלת א) כל הגחלים הולכים אל חיים וגוי.

לשון הקודש

שפפריד ברוך האמצע.
בא ראה, כתוב אחר כך יקו' הרים מתחת השמים אל מקום אחד. מתחת השמים ממש. אל מקום אחד – למקומות אחרים אחד, והוא ים תטהון, שברי הוא משלים לאחר, ובו עדי לא נקרא אחד. ומישמע שברובו יקו', שבבו כל הרים מתבנסים, כמו שנאמר (קהלת א) כל הגחלים הולכים אל חיים.

אמר רבי יהודה, מכאן כל מחלוקת שהיא לשם שמים סופה להתקיים. שברי כאן מחלוקת שהיא לשם שמים הרהה, והשימים בوها התקיימנו. לאחר זה שברובו יקרא אלhim לרקייע שמים וגוי. בהבדלות שבמעלות, במדתכם מצויים והתקיימו, שברי שנינו, כתוב (שמות כו) זהבדילה הפרות لكم בין קדש ובין קדש הקודשים דיקא, שברי הוא רקיע

רַבִּי יְיָסָא אָמַר אֶל מָקוֹם אֶחָד, דָא אֵיתָו אֲתָר
דְכַתִּיב בֵיה (ישעה נ) וּבְרִית שְׁלוֹמי לֹא תִמּוֹט.
דָהָא אֵיתָו נְטִיל פָלָא וּשְׂדֵי בִימָא וּבֵיה אֲתַתְקָנָת
אַרְעָא דְכַתִּיב וּתְרָא הַיְבָשָׁה דָא הוּא אָרֶץ. בַמָה
דָאַת אָמַר נִיקְרָא אֱלֹהִים לַיְבָשָׁה אָרֶץ.

אמָאי אָקְרֵי יְבָשָׁה. אמר רבי יצחק ה'יננו דכتاب
(דברים טז) לְחַם עֻנִי לְחַם עַנִי בְתִיב. וּבְגַין
דָאֵיתו לְחַם עֻנִי אָקְרֵי יְבָשָׁה. וּשְׁאֵיב בְגַ�וָה כֹל מִימַיִן
דְעַלְמָא וְאֵיתָה יְבָשָׁה הוּא. עד דָאַתָר דָא אָמְלֵי לָה
וּבְגִין נְגִידִין מֵיא אָוֶרֶת דְאַנְזִין מִקּוֹרוֹת.

**וְלִמְקֹנָה הַמִּים קָרָא יְמִים דָא הוּא בֵית בְּנִישׁוֹת
מִינִין דְלַעַלְלָא דְתִפְנָן מִתְבָּנָשִׁין כֹל מֵיא
וּמִתְפָנָן נְגִידִין וְנְפִקִין.**

לשון הקודש

רַבִּי יְיָסָא אָמַר, אֶל מָקוֹם אֶחָד – וְהוּא
עֻנִי בְתּוֹב. וּבְגַל שְׁהָוָא לְחַם עֻנִי נִקְרָא
יְבָשָׁה, וּשְׁוֹאָב בְּרוֹכָה בְּלִימֵי הָעוֹלָם,
וְהֵיא הִתְהַהֵה יְבָשָׁה, עַד שְׁמָקָום זֶה
מְמֻלָּא אַוְתָה, וְאֵנוֹ שׁוֹפָעִים מִים דָרְךָ
אוֹתָם הַמִּקוֹרוֹת.

וְלִמְקֹנָה הַמִּים קָרָא יְמִים – וְהוּא בֵית
בְּנוֹס הַמִּים שְׁלָמָעָלה, שָׁשֶׁם כֹל הַמִּים
מִתְבָּנָסִים וּמִשְׁם שׁוֹפָעִים וּיוֹצָאים.

רַבִּי יְיָסָא אָמַר, אֶל מָקוֹם אֶחָד – וְהוּא
מָקוֹם שְׁבָרָבוֹ בּוֹ (שעשה נ) וּבְרִית שְׁלוֹמי
לֹא תִמּוֹט. שְׁהָרֵי הוּא נֹטֵל הַכָּל וּוֹרֵק
בִּים, וּבּוֹ מִתְהַקֵּנת הָאָרֶץ שְׁבָרָבוֹ
וּתְרָא הַיְבָשָׁה. וְהֵי אָרֶץ, בֶּמוֹ שְׁנָאָמָר

לִמְהָא נְקָרָאת יְבָשָׁה? אמר רבי יצחק,
הַיְנוּ מָה שְׁבָרָבוֹ (דברים ט) לְחַם עֻנִי. לְחַם

השלמה מההשומות (סימן ל"ב)

שְׁבִיעִי הִי בְּמֹרֶחֶז׶ שֶׁל עֹלֶם וּמִשְׁם בָּא זָרָעַם שֶׁל
יִשְׂרָאֵל בַּי חוֹט הַשְׁדָּרָה מִשּׁוֹק מִן הַמָּוֵת
שֶׁל אָדָם וּבָא לְאַמְּה וּמִשְׁם הוּא הַזָּרָע דְּכַתִּיב (ישעה
מ"ג) מִמֹּרֶחֶז׶ אֲבִיא זָרָעַה, כַּשְׁיִשְׂרָאֵל טוֹבִים מִזְהָ
הַמָּקוֹם אֲבִיא זָרָעַה וַיַּתְהִדֵּשׁ לְדַזְרָע חֶדֶשׁ.
וּבַשְׁיִשְׂרָאֵל רְعִים מִן הַזָּרָע שֶׁבֶר בָּא לְעֹלֶם דְּכַתִּיב
(קהלת א') דָר הַזְלָקָד וְדוֹר בָּא. דָר שֶׁבֶר בָּא. וּמְאי
מִמְעָרֶב אַקְבָּצָה, מִאוֹתָה מִדָּה שְׁנוֹטָה תָמִיד לִמְעָרֶב.
וְלֹפֶה אַקְרֵי מִעָרֶב, מִפְנֵי שְׁשָׁם מִתְעָרֶב בֶּל הַזָּרָע.
מִשְׁלֵל לִמְהָה הַדָּבָר דּוֹמָה, לְבָנָן מַלְקָד שְׁחִיתָה לוֹ בָּלָה
נָאָה וְצַנְעָה בְּחִדְרוֹ, וְהִיה לֹזֶקֶת מִבֵּית אָבִיו עוֹשָׂר
וּמִבֵּיא לָהּ תָמִיד וְלוֹזֶקֶת הַבֵּל וְמִצְנָעָת אֹתוֹ תָמִיד
וּמִעָרֶבֶת הַבֵּל. לְסוֹפֵר יָמִים בְּקַשׁ לְרֹאֹת מָה אָסַפֵּ
וּמָה קִבֵּץ הַיּוֹנוֹ דְּכַתִּיב וּמִמְעָרֶב אַקְבָּצָה. וּמְאי גִּיהְוָה

לשון הקודש

השלמה מההשומות (סימן ל"ב)

שֶׁבֶר בָּא לְעֹלֶם, שְׁבָתוֹב (קהלת א') דָר
הַזְלָקָד וְדוֹר בָּא. דָר שֶׁבֶר בָּא. וּמִשְׁם
מִמְעָרֶב אַקְבָּצָה? מִאוֹתָה מִדָּה שְׁנוֹטָה
תָמִיד לִמְעָרֶב. וְלֹפֶה נְקָרָא מִעָרֶב? מִפְנֵי
שְׁשָׁם מִתְעָרֶב בֶּל הַזָּרָע. מִשְׁלֵל לִמְהָ
הַדָּבָר דּוֹמָה? לְבָנָן מַלְקָד שְׁחִיתָה לוֹ בָּלָה
נָאָה וְצַנְעָה בְּחִדְרוֹ, וְהִיה לֹזֶקֶת מִבֵּית
אָבִיו עוֹשָׂר וּמִבֵּיא לָהּ תָמִיד, וְלוֹזֶקֶת
חֶדֶשׁ. וּבַשְׁיִשְׂרָאֵל רְעִים - מִן הַזָּרָע

בֵּית אָבִיו דְּבַתִּיב מִמְּזֹרֶחֶת אֲבִיא זְרַעַד. מַלְמִיד שִׁמְמֹרֶחֶת מִבְּיאָה, וְזֹרֶעֶת בְּמִעֵרֶב, וְאַחֲרֵי כֵּךְ הוּא מַקְבִּץ מִתְּהֻנָּה שְׂזָרָעָה. (עד כאן מההשומות).

אמָר רַבִּי חִיא מִקְוָה הַמִּים דָא צְדִיק. דְּבַד מַטָּא לִמְקֹוה הַמִּים בְּתִיב וַיַּרְא אֱלֹהִים כִּי טוֹב וְבְתִיב, (ישעיה ג') אָמָרוּ צְדִיק כִּי טוֹב. (ובן אוֹר קְרָמָה טוֹב אֲקָרִי, ובן בְּלוּחוֹ בְּתִיב בְּהוּ כִּי טוֹב. בר יּוֹמָא תְּנִינָה דְלָא בְּתִיב בְּהָה כִּי טוֹב). רַבִּי יוֹסֵי אָמָר יִשְׂרָאֵל מִקְוָה אִיהוּ. דְּבַתִּיב, (ירמיה י') מִקְוָה יִשְׂרָאֵל יְיָ.

רַבִּי חִיא אָמָר דָא צְדִיק. הִינוּ דְּבַתִּיב קָרָא יִמִּים. בְּגִין דְּנַחְלִין וְמַבּוּעִין וְנַחֲרִין בְּלָהוּ נַטִּיל לְזֹן וְאִיהוּ מִקְוָה דְכָלָא וְאִיהוּ נַטִּיל פְּלָא בְּגִינִּי כֵּךְ יִמִּים. וְעַל דָא וַיַּרְא אֱלֹהִים כִּי טוֹב וְבְתִיב, (ישעיה ג') אָמָרוּ צְדִיק כִּי טוֹב.

לשון הקודש

אלֹהִים כִּי טוֹב, וְכַתּוֹב (ישעיה ג') אָמָרוּ צְדִיק כִּי טוֹב. (ובן אוֹר רָאשׁוֹן נִקְרָא טוֹב, ובן בְּכָלָם בְּתוֹב כִּי טוֹב, פָּרָט לְזֹם הַשְׁנִי שְׁלָא בְּתוֹב בְּזַיִן טוֹב) רַבִּי יוֹסֵי אָמָר, יִשְׂרָאֵל הוּא מִקְוָה, שְׁבַתּוֹב (ירמיה י') מִקְוָה יִשְׂרָאֵל ה'.

רַבִּי חִיא אָמָר, זה צְדִיק, הִינוּ מִתְּהֻנָּה שְׁבַתּוֹב קָרָא יִמִּים. וְמַעֲנִיות נַחֲרוֹת, אֵת בְּלָם הוּא נוֹטֵל, וְהוּא הַמּוֹקֵר של הַבָּל וְהוּא נוֹטֵל הַבָּל. מַקְבִּץ מִתְּהֻנָּה שְׂזָרָעָה ע"ב.

אָמָר רַבִּי חִיא, מִקְוָה הַמִּים זה צְדִיק. שְׁבַשְׁמִינִיעַ לִמְקֹוה הַמִּים, בְּתוֹב וַיַּרְא

וּבְגִין דְּאַתְּרֵשִׁים אֲיַהוּ אַפְּרִישׁ בֵּין יוֹמָא קָדְמָא
לְתַלִּיתָה וְלֹא אַתְּמָר כִּי טֹב בְּגֻנִּיהָו. דְּהָא
בְּיוֹמָא תַּלִּיתָה עֲבָדָת אֶרְעָא אַיִבֵּן מַחְיָלָא דְּהָא
צְדִיק. דְּכְתִיב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תְּדִשָּׂא הָאָרֶץ דְּשָׂא
עַשֵּׂב מִזְרִיעַ וְרֹעֵעַ עֵזֶר פָּרִי. מַאי עֵזֶר פָּרִי. דָא עֵזֶר
הַדּוּת טֹב וְרֹעֵעַ דְּאַיַּהוּ עַבֵּיד אַיִבֵּן וַפְּרִין. עֹשֶׂה פָּרִי
דָא צְדִיק יִסּוּד דַּעַלְמָא.

לְמִינּוֹ דְּכָל בְּנֵי נְשָׂא דְּאִית לֹזֶן רֹזֶחֶא קָדִישָׁא.
דְּאַיַּהוּ אַיְבָּא דְּהָהּוּא אַיְלָנָא רְשִׁים בְּהָזֶה
רְשִׁימָא לְמִינּוֹ. וַמַּאי אַיַּהוּ, בְּרִית קָדֵשׁ בְּרִית שְׁלוּם.
וּבְנֵי מַהְיָמָנוֹתָא לְמִינּוֹ, לְמִינּוֹ עַלְיוֹן וְלֹא מַתְּפִירְשָׁן
מִפְּיה. וְצְדִיק עֹשֶׂה פָּרִי הָוּא. וְהָהּוּא אַיְלָנָא אַתְּעַבְּרָת
וְאַפְּיקָת הָהּוּא פָּרִי לְמִינּוֹ. לְמִינּוֹ דְּהָהּוּא עֹשֶׂה פָּרִי
דִּיחָנוּ בְּזֹותִיהָ.

לשון הקודש

משום בְּךָ יָמִים. וְעַל זֶה וַיַּרְא אֱלֹהִים בַּיּ
טֹב, וְכֹתֵב (ישעיה י) אִמְרָו צְדִיק בַּיּ טֹב.
וַיִּשְׁוֹם שַׁהְוָא גְּרָשָׁם, הַפְּרִיד בֵּין יָמָ
רָאשׁוֹן לְשָׁלִישִׁי וְלֹא נִאֵמֶר בַּיּ טֹב
בְּינֵיכֶם, שָׁהְרִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי עֲשַׂתָּה
הָאָרֶץ פְּרוֹת מִפְּנֵחַ הַצְּדִיק הָזֶה, שְׁבָתּוּב
וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תְּדִשָּׂא הָאָרֶץ דְּשָׂא עַשֵּׂב
מִזְרִיעַ וְרֹעֵעַ עֵזֶר פָּרִי. מַה זֶּה עֵזֶר? זֶה
עֵזֶר הַדּוּת טֹב וְרֹעֵעַ, שַׁהְוָא עֹשֶׂה אַבִּים
עֹשֶׂה פָּרִי שִׁיחָה בְּמוֹתוֹן.

זֶבָּאַה חוֹלְקִיה מֵאָן דְּדִמִּי לְאַמִּיה וְלְאָבוֹי. ועל בן רְשִׁימָא קְדִישָׁא בַּיּוֹמָא תְּמִינָה בְּגִינָה דִּידִמִּי לְאַמִּיה. (בֵּין דָהִיא דָרְגָה תְּמִינָה וְהִיא נְפִשָּׁא דָפָרָת מִנָּה אַצְטְּרִיבָת לְאַתְּחֹזָה קְפָה לְהַמְנִיא יוֹמִין) וּכְדִ אַתְּפְּרֻעַת וְאַתְּגָלִילִיא רְשִׁימָא קְדִישָׁא בְּגִינָה דִּידִמִּי לְאָבוֹי. ועל דָא עַז פָּרִי דָא אַפְּמָא. עוֹשָׂה פָּרִי דָא בְּרִית קְדֵש אָבוֹי. לְמִינּוּ דִּידִמִּי לִיה וְאֲתָרְשִׁים בֵּיה.

אָשָׁר זָרָעוּ בּוּ עַל הָאָרֶץ. זָרָעוּ בּוּ. זָרָע בּוּ מִבְּעֵי לִיה. מָאִי זָרָעוּ בּוּ. אַלְאַ זָרָע וְאַז בּוּ. עַל הָאָרֶץ הַכִּי הוּא וְדָאי. דָהָא הַהוּא זָרָע אַשְׁדֵי עַל אָרְעָא. זֶבָּאַה חוֹלְקִיהוֹן דִּישְׂרָאֵל דָאנּוֹן קְדִישָׁין וְדִמְיָין לְקְדִישָׁין. ועל דָא וְדָאי בְּתִיב, (ישעה ס) וְעַמְּךָ בְּלָם צְדִיקִים. בְּלָם צְדִיקִים וְדָאי. דָהָא מְהַנִּי נְפָכוּ וְלְהַנִּי דִמְיָין. זֶבָּאַין אָנוֹן בְּעַלְמָא דִין וּבְעַלְמָא דָאָתִי.

לשון הקודש

אָשָׁר יָחַלְקוּ שֶׁל מֵשָׁהוֹמָה לְאָמוּנוֹ וְלְאָבִיו, ועל בּוּ רְשֵׁם הַקָּדוֹשׁ בְּיָמָם הַשְּׁמִינִי בְּרִי שִׁיקְמָה לְאָמוּנוֹ וּבְגַלְלָל שְׁהִיא דָרְגָה שְׁפִיטִית, וְאַתָּה נְפִשָּׁש שְׁפִירָה מְפָנֶה אַרְיכָה לְהַרְאֹות לְפָנֶיה לְשָׁמוֹנה יָמִים. וּבְשְׁגַבְרָע וּמִתְּגַלְּהָ רְשֵׁם הַקָּדוֹשׁ בְּרִי שִׁיקְמָה לְאָבִיו. וּלְעַז וְהַעַז פָּרִי - וְזַה אָמ. עַשְּׂה פָּרִי - וְזַה בְּרִית קְדֵש אָבִיו. לְמִינּוּ - שִׁיקְמָה לוּ וּירְשָׁם בּוּ.